

Margrethe Dahlerup Kochs prædiken Mariæ bebudelsesdag

Taler

Margrethe Dahlerup Koch
Provst

Dato

3. april 2022

Sted

Ringkøbing Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 1, 46-55

Salmer

Nu kom der bud fra englekor
Himlens morgenrøde
Maria snart er det forår
Lovet være du, Jesus Krist
Hil dig, Frelser og Forsoner, vers 7 (altergangssalme)
Frydeligt med jubelkor

- 1 Mariupol, den belejrede by ved Det azovske Hav, blev af en journalist forleden kaldt ”Helvede på jord” – ét af dem må man vel desværre tilføje, for lidelsen er stadig global og finder også sted der, hvor vi ikke har vores opmærksomhed.
- 5 Men byen ved havet, Mariupol er ikke kun et af verdens mange helveder. Mariupol er også Marias by. Sådan bliver byens navn tolket af nogle af dens indbyggere. Maria bliver i den ortodokse kristendom ikke alene kaldt Gudsmoderen, fordi Gud blev menneske, da Maria fødte sin søn. De ortodokse kristne kalder også Maria ”jomfruen af den uventede glæde”.
- 10 Salmen, vi lige sang, digtede Maria sammen med længslen efter de kendte hverdagsundere. Foråret som det plejer at være, med forelskelser, solsortesang og nymalet stakit. Det almindelige, daglige liv, ”et sted at leve, og dø en almindelige død”, som der stod.
- 15 Åh, ja, det er vel også det, de arme udsultede indbyggere i Marias belejrede by længes efter: ”Et sted at leve og dø en almindelig død”.
- 20 Og alligevel står den unge, gravide Maria her i dag og synger sin korte men kæmpestore sang om en længsel og et håb om mere end det. For hun er netop jomfruen af den *uventede* glæde. Og hendes sang handler om mere end fred og forår. Den handler også om oprejsning af de forsagte og oversete og dem, som vi

ikke regner med. Maria synger om Guds sejr og dom over hovmod, magtmisbrug og grådighed. Hendes ord svirper og napper efter os, de dage vi
25 har nok at holde fast i og passe på, og Marias ord skal synge mod og uventet glæde i os de dage, vi ikke har mere tilbage at miste.

Uventet glæde. Det er det, den unge Maria er blevet offer for. Netop offer – for Maria er blevet gravid uden for ægteskab. Hun står efter datidens lov til stening.
30 Hun har ikke noget at glæde sig over. Hendes muligheder for at få et normalt, respektabelt kvindeliv er for altid ødelagt. I det mindste burde hun skamme sig. Men Maria synger i stedet. Højt og trodsigt. Uventet og glad. Hun synger, at Gud har husket sine løfter og vist sig barmhjertig. Hendes uventede graviditet er hele verdens store uventede glæde.

35 Og glæden er, at Maria har fået til opgave at sætte Gud i verden. Som et barn af en ugift mor. Gud, som Maria i sin sang kalder Den Mægtige, har valgt at blive den lille.

40 Gud er blevet et menneskefoster, som Maria skal bære, nære og føde. En dreng, som skal blive den voksne, der skal gå omkring og gøre vel. En mand, som skal nedkæmpe det, der er synd, -synd for mennesker, synd for den verden, Gud elsker. Og det menneske, som skal blev, skal være et torturoffer, der hænger på et kors, – ydmyget og nøgen.

45 Det er det, der er uventet og nyt. Fordi det åbner for en helt ny virkelighed for os, der er skabt i Guds billede. Nu ved vi mere om *Gud*, end at han er Den Mægtige – eller, som en forsigtig, minimal-trosbekendelse lyder: ”Noget, der er større end mig selv”.

50 Nu ved vi alt dét om Gud, som viser sig for os i Jesus fra Nazareth. I netop ham får vi et vellignende billede af, hvem og hvad Gud er. Sådan som Jesus giver mennesker oprejsning, modstand og mod, - sådan gør Gud. Gud, som vi er skabt til at ligne.

55 Og at den store Gud har ligget i en kvindes livmoder, præcis som vi har gjort det engang, det forandrer forståelsen af *mennesket* for altid. Gud blev som det mindste, allermest sårbare og også foragtede: Et, helt fra starten socialt belastet spædbarn, der som voksen viste, hvor tung hans sociale arv var, da han blev
60 dømt som forbryder og henrettet.

Da Gud blev menneske, var det sådan et menneske, Gud blev. Det betyder, at vi altid må forstå den svage, den sårbare og den foragtede som én, der ligner Gud selv. Det udsultede barn, den hjerteskrærende demente, den tvangsindlagte, den fængslede forbryder, de ligner alle sammen den store Gud, som blev lille, foragtet og slået ihjel.

Det betyder noget for vores syn på de svage iblandt os. Og det betyder noget for vores syn på svagheden i os selv. Når vi føler os allermest uduelige og forladte, til overs og til besvær, får vi at høre, at vi er uendeligt værdifulde. Den omvending af værdier, som hele tiden utrætteligt og kompromisløst peger på storheden i de mindste og de ringeagtede, den omvending af værdier er evangeliets evige sten i alle vores nypudsede, elegante og alt for hurtigtløbende sko. Det er en vedholdende kritik af vores jagt efter rigdom, sikkerhed og overskud. Og det er en befrielse af os fra vores frygt for at blive den lille, den der må give op og give slip. For den, der gør det, ligner altså Vorherre selv.

I det hav, som Mariupol, Marias sønderbombede by, ligger ved, er der en underfuld grav, fortæller den oldkirkelige legende om Skt. Clemens, de søfarendes helgen. Han blev smidt overbord på en sejlads over Det azovske Hav, og endte, som så mange søfolk både før og siden, sit liv på havets bund. Engang, fortsætter legenden, forsvandt et lille barn i samme hav. Den lille blev taget af tidevandet og druknede. Men da tidevandet trak sig tilbage, åbenbarede på den tørlagte havbund en grav, Clemens' grav. Graven havde taget imod barnet og beskyttet det mod havet, så den lille stadig var i live og kunne blive givet tilbage til sin mor.

Den legende har jeg for nylig set afbilledet i Sankt Clemente-kirken i Rom. Kirken blev ødelagt af vores normanniske forfædre, da Rom blev indtaget og smadret for ca. 1000 år siden, men en ny kirke blev rejst ovenpå den gamle.

Dengang som nu er legenden om det reddede barn, en gammel historie, som synger med på Marias endnu ældre sang om Gud, som ikke alene giver liv og skaber forår og lyser fred, men også styrter de mægtige fra tronen og ophøjer de ringe. Barnet, som bliver trukket levende op af havet og graven – det er også en prædiken om, at alle oversete, truede og glemte skal oprejses. Uanset hvilken tro, nation, folk de tilhører, skal ikke et eneste offer for krig og almindelige dumhed glemmes og gemmes. De skal huskes og tales højt om. Og de skal oprejses. Så de

store, og *vi* store, ikke kan undgå at se dem og se, hvad vi gjorde imod dem. Det er også en del af den kamp mod synd og fortrød, som Marias barn udkæmpede: Guds barmhjertighed viser sig også som dom. Dom over hovmod, magtmisbrug og doven ligegyldighed.

105

Mariæ Bebudelsesdag er sidste søndag, inden Den stille uge begynder Palmesøndag. Fejhedens og den store tavsheds hæslige lange uge, hvor Marias søn skal forrådes, fornægtes og gennemtæske og dø. Men på tærsklen til den uge, og ind i vores aktuelle europæisk virkelighed med krig og oprustning og frygt, lyder en alt for ung og udsat, gravid piges modige kampsang om Guds barmhjertighed og menneske-lighed. En sang om oprejsning til dom *og* til uventet glæde. Fordi det er det, Gud vil.

110

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen således også nu og altid og i al evighed. Amen

115

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

120

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Mariæ bebudelsesdag, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

125

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/margrethe-dahlerup-kochs-praediken-mariae-bebudelsesdag>

130

135